

Utbildningsförvaltningen

Kvalitetsredovisning 2008

- Förskoleverksamhet och enskilt driven förskoleverksamhet
- Förskoleklass, åk 1-5, fritidshemmen, den obligatoriska särskolan
och enskilt driven skolbarnomsorg
- Åk 6-9 och den obligatoriska särskolan

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
1 Inledning	5
2 Förskoleverksamhet	5
2.1 Organisation och förutsättningar för verksamheten	5
2.2 Verktyg för kvalitetsarbete	6
2.3 Uppföljning av föregående års verksamhetsplan	7
2.4 Vad har hänt utifrån föregående år och varför har det gått som det gått?	11
2.5 Måluppfyllelse i förhållande till skolplan och till Lpfö 98	11
2.6 Analys av måluppfyllelse	11
3 Arbete med skolplan 2008-2011, Lpfö 98 och Kommunfullmäktiges mål	11
3.1 Förhållningssätt	11
3.2 Målstyrning	12
3.3 Enhetliga strukturer	12
3.4 Uppföljning av kunskapsutveckling	12
3.5 Anpassning av arbetssätt	13
3.6 Förstärkt pedagogiskt ledarskap	13
3.7 Barn- och elevers inflytande	14
3.8 Normer och värden	14
3.9 Förskola och hem	14
3.10 Samverkan med förskoleklassen, skolan och fritidshemmet	15
4 Enskilt driven förskoleverksamhet	15
5 Förskoleklass- årskurs 5	15
5.1 Organisation och förutsättningar för verksamheten	15
5.2 Verktyg för kvalitetsarbete	16
5.3 Uppföljning av föregående års verksamhetsplan	17
5.4 Vad har hänt utifrån föregående år och varför har det gått som det gått?	21
5.5 Måluppfyllelse i förhållande till skolplan och till Lpo 94	21
5.6 Analys av måluppfyllelse	22
6 Arbete med skolplan 2008-2011, Lpo 94 och Kommunfullmäktiges mål	23
6.1 Förhållningssätt	23
6.2 Målstyrning	23
6.3 Enhetliga strukturer	24
6.4 Uppföljning av kunskapsutveckling	24
6.5 Anpassning av arbetssätt	24
6.6 Förstärkt pedagogiskt ledarskap	24
6.7 Barn- och elevers inflytande	24
6.8 Normer och värden	25
6.9 Skola och omvärlden	25
6.10 Övergång och samverkan	25
7 Enskilt driven skolbarnomsorg	25

8	Grundskola åk 6-9	25
8.1	Organisation och förutsättningar för verksamheten	25
8.2	Verktyg för kvalitetsarbete	26
8.3	Uppföljning av föregående års verksamhetsplan	27
8.4	Vad har hänt utifrån föregående år och varför har det gått som det gått?	27
8.5	Måluppfyllelse i förhållande till skolplan och till Lpo 94	28
8.6	Analys av måluppfyllelse	29
9	Arbete med skolplan 2008-2011, Lpo 94 och Kommunfullmäktiges mål	32
9.1	Förhållningssätt	32
9.2	Målstyrning	32
9.3	Enhetliga strukturer	32
9.4	Uppföljning av kunskapsutveckling	33
9.5	Anpassning av arbetssätt	33
9.6	Förstärkt pedagogiskt ledarskap	33
9.7	Barn- och elevers inflytande	33
9.8	Normer och värden	34
9.9	Skola och omvärlden	35
9.10	Övergång och samverkan	35

Sammanfattning

Detta är en, av två kvalitetsredovisningar för utbildningsförvaltningen i Haninge kommun för år 2008. Kvalitetsredovisningen omfattar förskola, förskoleklass, åk 1-5, den obligatoriska särskolan, enskilt driven skolbarnomsorg och åk 6-9.

Inom utbildningsförvaltningen finns ca 2700 anställda. Budgeten uppgår till ca 1,7 miljarder kronor och totalt omfattar verksamheten ca 18 800 barn och elever.

En positiv tendens är att sjukskrivningsnivån inom förvaltningen har minskat, från 8,1 % sjukfrånvaro 2007 (totalt antal sjukfrånvarodagar av totalt antal arbetade dagar) till 7,7 % sjukfrånvaro under 2008. Förskolan fortsätter vara den verksamhet som har högst sjukfrånvaro.

Grundskola och förskola delades 2008-01-01 och nya mindre rektorsområden bildades. Till såväl förskolan som F-5 verksamheten har under 2008 många nya rektorer rekryterats. Ett syfte med uppdelning mellan förskola och åk F-5 var att rektor skulle få bättre möjlighet att sätta fokus på ledarskapet, ett ledarskap som skulle gynna den pedagogiska utvecklingen inom respektive enhet. Vidare har flera enheter inom förskolan och åk F-5 en förstärkt det pedagogiska ledarskapet genom tillsättning av intendent, bitr. rektorer eller annan form av administrativt stöd kring rektorerna.

Förskolan och åk F-5 har dessutom satsat stort på olika former av kompetensutveckling för personalen. Framför allt inom områden som tidigare varit eftersatta. Ett mycket viktigt område har varit fritidshemmen inom ramen för F-5 verksamheten. Här har bl.a. en gemensam kompetensutveckling skett för all personal. Vid förskolan har ett annat i högsta grad intressant utvecklingsområde kommit till stånd, nämligen ett samarbete mellan förskolan och gymnasiets Barn- och fritidsprogram. Den praktiska delen av undervisningen vid Barn- och fritidsprogrammet är förlagd på olika förskolor och under 2009 kommer detta samarbete utökas med att förskolerektorer deltar i den teoretiska delen av undervisningen på gymnasiet.

Inom F-5 verksamheten har resultaten generellt förbättrats. Det finns ändå områden som behöver utvecklas ytterligare. Ett område är förmågan till läsning hos eleverna i åk 3. Vidare bör samma verksamhetsområde utveckla och analysera varför resultaten har utvecklats i en så kraftigt positiv riktning. Här är viktigt att analysera dagens resultat för att kunna göra framtida analyser ifråga om vilka medel som bedöms gynna en ökad mål- och resultatutveckling.

Vidare kan konstateras att samtliga linjechefer lagt stor tonvikt på området ledarskap. Här finns en stark vilja och kunskap i att se ledarskapet som ett viktigt medel som kan påverka mål- och resultatstyrningen. Alla skolor F-9 eftersträvar ett pedagogiskt och transformativt ledarskap. Rektorsrollen är en viktig och avgörande faktor för att möjliggöra och skapa systemvillkor för såväl pedagoger som barnens/elevernas lärande.

Samtliga verksamheter har på ett påtaligt sätt arbetat med olika styrdokument inom respektive verksamhet. Syftet har varit att lyfta blicken från vetskap om styrdokumentet till att ge pedagogerna kunskap så att styrdokumentet i ännu högre grad skall prägla undervisningen i klassrummet. Här finns en uttalad vilja och förståelse om att styrdokumentet är ett viktigt medel för en ökad mål- och resultatutveckling.

Under 2008 har tre skolor inom åk 6-9 genomgått större organisationsförändringar. Från att ha varit F-9 skolor, har dessa tre skolor under 2008 blivit renodlade åk 6-9 skolor. Meritvärdet för elever i åk 9 har för fjärde året i rad ökat. Däremot har andelen behöriga elever till gymnasiet minskat för tredje året i rad.

Det finns en tendens i Haninge, som även finns inom riket för åk 6-9, att det är vanligt med en diskrepans mellan resultaten vid de nationella proven och elevernas slutbetyg. Störst är skillnaden i ämnet matematik för åk 9. Här får hela 28,4% av eleverna ett slutbetyg som är högre vid jämförelse med deras betyg i de nationella proven.

Det är tydligt att det fortfarande råder strukturella och kulturella hinder i skolornas utvecklings- och förbättringsarbete. Här är rektorernas ledarskap av

avgörande betydelse om man ska kunna bryta de traditioner som utgör hinder och begränsar den positiva utveckling som ändå är påtaglig i kommunens skolor. Förvaltningen måste också i framtiden utveckla kvalitetsarbetet med att utvärdera specifikt mål- och resultatuppfyllelse för bl.a. elever som omfattas av annat modersmål än svenska språket, förhållandet mellan pojkar och flickor samt elever som inryms i de kommunövergripande särskilda undervisningsgrupperna.

1 Inledning

Kvalitetsredovisningen regleras av Förordning om kvalitetsredovisning inom skolväsendet (1997:702, ändrad den 16 juni 2005).

Kvalitetsredovisningen är en del i det systematiska kvalitetsarbetet som bedrivs inom Haninge kommuns skolväsende. Den beskriver i vilken utsträckning verksamheten når de nationella målen och vilka åtgärder kommunen avser att vidta. I Skolverkets allmänna råd 2006, Allmänna råd och kommentarer för kvalitetsredovisning sägs under rubriken systematiskt kvalitetsarbete "Kvalitetsarbete skall bedrivas både på huvudmannanivå och i verksamheterna.

Huvudmannen och ledningen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg och skola, har alla ett ansvar att se till att det finns fungerande system för att styra mot uppsatta mål. Huvudmannen har det övergripande ansvaret för att enheterna bedriver verksamheten och utbildningen i enlighet med författningarna inom området. Huvudmannen skall skapa förutsättningar för verksamheterna att kunna nå de nationella målen och avgör vilka resurser som tilldelas dem". Vidare skall i kvalitetsredovisningen ske en uppföljning samt utvärdering av likabehandlingsplanen som avses i 6 § lagen (2006:67) om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever redovisas.

2 Förskoleverksamhet

2.1 Organisation och förutsättningar för verksamheten

I förskoleverksamheten ingår förskola, öppen förskola och familjedaghem. Från och med 2008 är den kommunala förskoleverksamheten organiserad i 17 rektorsområden med ledning av en rektor. En av rektorerna ansvarar för den kommunala familjedaghemsverksamheten och de övriga 16 förskolor inom ett geografiskt område. Förskoleverksamhet bedrivs också i enskild regi vid 11 förskolor och 19 familjedaghem.

Öppen förskoleverksamhet bedrivs i samarbete med socialtjänsten och barnhälsovården i Brandbergen och i Jordbro.

Inom den kommunala förskoleverksamheten finns totalt fem grupper för barn i behov av särskilt stöd.

Totalt ca 4 400 barn är inskrivna i verksamheten. Kommunen har uppfyllt garantin om att erbjuda plats inom 4 månader.

Sjukfrånvaron inom förskoleverksamheten har minskat med ca 1 % jämfört med 2007, från 12,07% till 11,15%. I arbetet med att minska sjukfrånvaron har en plan tagits fram för arbete med sänkt sjukfrånvaro under 2008. Målet var att sjukfrånvaron skulle minska jämfört med 2007 vilket den också gjorde. För att lyckas har fokus flyttats från rehabilitering till förebyggande och hälsofrämjande arbete. Störst fokus av insatser har legat på personal inom förskoleverksamheten samt de rektorer som leder denna verksamhet. Förmodligen har arbetet med att tydliggöra verksamhetens uppdrag och ökad chefstänthet inom förskoleverksamheten varit bidragande orsaker till sjukfrånvarons minskning.

Rektorerna ansvarar för arbetet med likabehandlingsplanen. Under året har rektorerna arbetat med att ta fram och implementera likabehandlingsplaner.

Totalt har de kommunala resultatenheter för förskoleverksamheten ett överskott på ca 10 miljoner kronor. Resultatet varierar mellan rektorsområden. Några områden har höga överskott som förmodligen beror på bland annat mycket låg personaltäthet samt brist på utbildad personal när den nya organisationen med nytillsatta rektorer trädde i kraft januari 2008.

Det verksamhetsområde som har ett underskott är familjedaghemverksamheten. När det gäller ekonomi är det en verksamhet som inte går att styra på samma sätt som förskolorna. Dagbarnvårdarna arbetar 40 timmar per vecka och har månadslön. Barnen som är inskrivna i familjedaghemmen har varierade tider vilket gör att verksamheten byggs upp med ett vikariesystem vilket betyder att dagbarnvårdarna vikarierar för varandra enligt schema. Barnens åldrar begränsar antalet barn i respektive familjedaghem det vill säga antalet barn i åldern 1-2 år måste begränsas.

2.2 Verktyg för kvalitetsarbete

Varje rektorsområde upprättade en kvalitetsredovisning som ligger till grund för den lokala arbetsplanen 2008/2009. Inför detta arbete presenterades skolplaneenkätens resultat, skolplanens utvecklingsområden, budgetdirektiv och kvalitetskriterier. Såväl kommunala som enskilt drivna verksamheter fick ta del av detta underlag. När det gäller den kommunala verksamheten fick de också återkoppling från besök i verksamheten och medarbetarsamtal.

I början av hösten genomförde den centrala förskolechefen kvalitetsdialoger med samtliga ledningsgrupper för den kommunala verksamheten. Vid dessa

tillfällen enades de om den lokala arbetsplanens mål samt tydliggjorde målens koppling till skolplanen.

Ekonomi följs upp varje månad. Resultatet offentliggörs och diskuteras i rektorsgruppen. Sjukfrånvaron följs upp på samma sätt. Genom att föra diskussionerna i gruppen ges utrymme för kompetensutveckling och kompetensöverföring.

I september gjordes en uppföljning av antalet förskollärare per avdelning i syfte att följa upp personalens kompetens på avdelningsnivå. Det visade sig att 38 avdelningar saknade förskollärare. I mars 2009 görs en ny uppföljning.

På uppdrag av revisorerna i Haninge kommun genomförde Ernst & Young en granskning avseende förskolans kvalitet. De bedömde att ett utvecklat kvalitetsarbete sker inom förskolan

2.3 Uppföljning av föregående års verksamhetsplan

Den nya organisationen med nya rektorer trädde i kraft 2008. De rekryterades utifrån ett tydligt uppdrag med det pedagogiska uppdraget i fokus. Under året har rektorerna byggt upp en organisation som stödjer arbetet med skolplanens utvecklingsmål.

Utvecklingsområde:	Ett nytt förhållningssätt
Insats:	Pedagogiska diskussioner kring den pedagogiska miljöns betydelse vid rektorsmöten
Förväntad effekt:	Kunskapsmålen och lärande i fokus. Personalen anser att alla barn har förmåga att lära sig. Personalen anser att de har betydelse för barnens lärande. Förskolan tar ansvar för förskolans resultat.
Uppföljningsplan:	Kvalitetsredovisning, kvalitetsdialoger och skolplaneenkäten
Bedömning:	Fokus har legat och ligger på den pedagogiska miljöns betydelse. Arbetet fortsätter och vid besök på förskolorna märks också tydliga avtryck i form av organisationen av den pedagogiska miljön och personalens diskussioner kring barnens lärande och utveckling. Resultatet från skolplaneenkäten visar att 91 % av personalen anser att det stämmer bra eller ganska bra att alla barn kan uppnå kunskapsmålen i

grundskolan och att verksamheten är avgörande för barnens måluppfyllelse.

Av föräldrarna svarar 80 % att det stämmer bra eller ganska bra på frågan "Jag känner till förskolans mål om utveckling och lärande".

Utvecklingsområde: Insats:	Förbättrad målstyrning Rektorerna har tydliggjort uppdraget för sin personal.
Förväntad effekt:	Förtydliga och konkretisera befintliga styrdokument Kommunicera ut innehållet till alla som arbetar i förskolan Fortlöpande uppföljning och utvärdering av verksamheten Personalen är medveten om uppdraget
Uppföljningsplan:	Medarbetarsamtal med rektorer, kvalitetsredovisning, kvalitetsdialoger och skolplaneenkäten
Bedömning:	Vid rekrytering av ny personal har de tydliggjort uppdraget utifrån styrdokumentet vilket resulterat i att rekryteringen av personal utvecklats från att snabbt och osäkert anställa personal till kvalitet och säkerhet i anställningarna. Verksamheten använder bland annat resultaten från skolplaneenkäten i det fortlöpande uppföljnings- och utvärderingsarbetet. Enligt resultatet av skolplaneenkäten anser 69 % av personalen att det stämmer det bra eller ganska bra att vid behov har möjlighet att diskutera pedagogiska frågor med skolledningen.
Utvecklingsområde: Insats:	Skapande av enhetliga strukturer Se över hur arbetet bedrivs kring de kvalitetsdeklarerade tjänsterna Ett arbete har påbörjats med att kvalitetssäkra utvecklingssamtalen och den individuella utvecklingsplanen samt övergången till förskoleklass. En ny blankett för åtgärdsprogram har tagits fram under året.

Förväntad effekt:	Gemensamma strukturer för Utvecklingssamtal Åtgärdsprogram Individuella utvecklingsplaner
Uppföljningsplan:	Rektorsmöten
Bedömning:	Rektorsgruppen har tagit ett gemensamt ansvar för skapande av enhetliga strukturer i syfte att skapa en likvärdig verksamhet såväl inom den egna enheten som kommunövergripande.
Utvecklingsområde: Insats:	Uppföljning av kunskapsutvecklingen Kommungemensam kunskapskontroll i läsutveckling LUS inför övergången till förskoleklass Planering av kunskapskontroll i matematik för fyraåringar
Förväntad effekt:	Kommungemensamma kunskapskontroller från förskola och uppåt Offentliggörande av resultat
Uppföljningsplan:	Kunskapskontroll maj och december
Bedömning:	Genom kunskapskontrollerna och offentliggörandet av resultaten har en fokusering på barnens kunskapsutveckling inom områdena läs- och skrivutveckling och matematik kommit till stånd
Utvecklingsområde: Insats:	Anpassning av arbetssätt Under året har kompetensutveckling anordnats centralt kring bland annat Pedagogisk dokumentation Den pedagogiska miljöns betydelse Förskolans uppdrag kring lärande och utveckling Bedömningsseminerier i läs- och skrivutveckling
Förväntad effekt:	Ämnes- och verksamhetsbaserad kompetensutveckling Mångfald av inlärningsmetoder Modern forskning och nya teorier kring lärandets villkor
Uppföljningsplan:	Kvalitetsredovisning, kvalitetsdialoger
Bedömning:	Genom kompetensutvecklingsinsatserna har personalen fått en fördjupad kunskap som

resulterat i en ökad medvetenhet och fokusering på det pedagogiska uppdraget.

Utvecklingsområde: Insats:	Förstärkt pedagogisk ledning Organisation som fokuserar på pedagogisk ledning Studieresa till Reggio Emilia Pedagogiska forum för rektorer
Förväntad effekt:	Fokus på pedagogisk diskussion och planering Stärkta möjligheter för att för vara rektor och i att vara pedagogisk ledare Levande lokala forum för pedagogisk diskussion och fortbildning skapas
Uppföljningsplan:	Kvalitetsredovisning, kvalitetsdialoger och medarbetarsamtal med rektorer
Bedömning:	De förväntade effekterna har kommit till stånd.
Utvecklingsområde: Insats:	Barn- och elevers inflytande Föreläsning kring föräldrasamverkan
Förväntad effekt:	Fortlöpande uppföljning, utvärdering och återkoppling kring barnens utveckling Stärkta möjligheter för barnen att påverka sin förskolemiljö Föräldrarnas synpunkter på förskolan och verksamheten tas tillvara för att stärka barnens utveckling
Uppföljningsplan:	Kvalitetsredovisning, kvalitetsdialoger och skolplaneenkäten
Bedömning:	Den planerade föreläsningen kom inte till stånd. Föräldrarnas synpunkter inhämtas via skolplaneenkäten. Möjligheterna för barnen att påverka sin förskolemiljö har stärkts i och med fokus satts på den pedagogiska miljöns betydelse för barnens lärande och utveckling. Av skolplaneenkäten framgår att 5 % av föräldrarna svarar att det stämmer dåligt eller ganska dåligt på frågan om personalen lyssnar på föräldrarna om de framför klagomål.

2.4 Vad har hänt utifrån föregående år och varför har det gått som det gått?

Grundskolan och förskolan delades 2008-01-01 och nya rektorsområden bildades. Vid rekrytering av rektorer till verksamheten var fokus på det pedagogiska ledarskapet. Rektorererna har med några få undantag en ettårig pedagogisk ledarutbildning.

Rektorererna fick ett tydligt uppdrag att utveckla verksamheten utifrån de statliga och kommunala styrdokumenterna. De hade också i uppdrag att utveckla en ledningsstruktur för sitt område med administrativt stöd. Samtliga områden har under året utvecklat ledningsstrukturer till stöd för en likvärdig verksamhet inom rektorsområdet.

2.5 Måluppfyllelse i förhållande till skolplan och till Lpfö 98

För att kunna mäta hur verksamheten lyckas med sitt uppdrag att varje barn ska få stöd och stimulans i sin läs- och skrivutveckling har en kunskapskontroll i läs- och skrivutveckling genomförts för 5-åringar våren 2008 som började förskoleklass höstterminen 2008. I denna uppföljning uppnådde 96 % den förväntade nivån Luspunkt 3. Luspunkt 3 innebär att barnet kan läsa och skriva sitt namn, vet åt vilket håll man läser och vet att det som är skrivet går att säga.

I december 2008 genomfördes motsvarande uppföljning av verksamheten för de barn som börjar förskoleklass höstterminen 2009 och där blev resultatet 93 %. Ytterligare en uppföljning kommer våren 2009 vad gäller denna åldersgrupp för att mäta verksamhetens resultat.

2.6 Analys av måluppfyllelse

Förskoleverksamheten har under året genomgått en kraftfull utveckling. De pedagogiska forumen på rektorsnivå har varit av stor betydelse för utvecklingen inom verksamheten. De av nämnden fastställda kvalitetskriterierna har haft stor betydelse för likvärdigheten i verksamheten.

Genom den av nämnden beslutade kunskapskontrollen i läs- och skrivutveckling fokuserades arbetet på de strävansmål som berördes i verksamheten. Det blev samma effekt när nämnden beslutade om en kunskapskontroll i matematik för fyraåringar.

3 Arbete med skolplan 2008-2011, Lpfö 98 och Kommunfullmäktiges mål

3.1 Förhållningssätt

- Skolans kunskapsmål och lärande i fokus
- Alla elevers förmåga att lära sig
- Lärarnas betydelse för elevernas resultat

- Skolans ansvar för skolans resultat

I fokus för uppdraget som förskolerektor ligger verksamhetens pedagogiska utveckling. Uppdraget innebär att arbeta för att verkställa målen i förskolans läroplan och de kommunala besluten om förskoleverksamheten. I tjänsten ingår ansvar för förskolans resultat avseende kvalitet, måluppfyllelse och ekonomi.

För att snabbt introducera nyanställda i arbetet med Haninge kommuns skolplan kommer den centrala förskolechefen i samarbete med rektorerna att anordna introduktion för nyanställda inom förskoleverksamheten två gånger per termin

Ytterligare ett exempel för att tydliggöra Skolplanens förhållningssätt är det samarbete som pågår mellan förskoleverksamheten och Barn- och fritidsprogrammet inom gymnasieskolan där den praktiska delen av undervisningen är förlagd till förskolorna i kommunen. 2009 utökas samarbetet genom att några förskolerektorer vid några tillfällen deltar i den teoretiska delen av undervisningen.

3.2 Målstyrning

- Förtydliga och konkretisera befintliga styrdokument
- Kommunera innehållet i styrdokumenterna
- Utvärdera och följa upp regelbundet

Under året har förskoleverksamheten fått i uppdrag och har arbetat med skolplanen och dess utvecklingsområden, de av nämnden fastställda kvalitetskriterierna och budgetdirektiven. Kvalitetskriterierna berör personalens förhållningssätt till varje barns rätt till utveckling och lärande, organisationen av den fysiska miljön, det pedagogiska materialet, tidsanvändningen och uppföljning av verksamhetens resultat.

3.3 Enhetliga strukturer

- Gemensamma strukturer i Haninges skolor (utvecklingssamtal, åtgärdsprogram, betygssättning och individuella utvecklingsplaner)

Det finns behov av att utarbeta enhetliga strukturer för att få till stånd en mer ändamålsenlig övergång mellan förskola och grundskola. Tidigare år har varje rektorsområde haft sina arbetssätt och variationerna mellan de olika områdena har varit stora. För att säkra varje barns rätt till kontinuitet i lärandet behövs enhetliga strukturer.

Det finns också behov av att utveckla sättet att presentera verksamheten såväl internt som externt.

3.4 Uppföljning av kunskapsutveckling

- Kommungemensamma kunskapskontroller

- Offentliggörande av resultat

Kunskapskontroll i läsutveckling för 5-åringar har genomförts under 2008.

En kunskapskontroll i matematik för samtliga 4-åringar kommer att genomföras december 2009. Syftet är att följa upp om verksamheten lyckas med uppdraget i läroplanen att stödja och stimulera barnens matematiska utveckling

Arbetet med att ta fram en kunskapskontroll i matematik för 4-åringar har pågått under 2008. Tre rektorer, den centrala förskolechefen, kommunens matematikutvecklare och utvecklingssamordnaren har varit engagerade i detta arbete. Under våren 2009 kommer en testomgång göras vid de tre rektorernas förskolor. Kompetensutveckling i matematik kommer också testas vid dessa förskolor. En kunskapskontroll i matematik för samtliga 4-åringar kommer att genomföras december 2009 i syfte att följa upp om verksamheten lyckas med uppdraget i läroplanen att stödja och stimulera barnens matematiska utveckling

3.5 Anpassning av arbetssätt

- Ämnes- och verksamhetsbaserad kompetensutveckling
- Mångfald av lärandemetoder
- Undervisning grundad på forskning

Utifrån rektorsområdenas arbetsplaner lyfts de generella kompetensutvecklingsbehoven. Rektorsgruppen beslutar i samråd med den centrala förskolechefen vilka gemensamma kompetensinsatser som ska anordnas. Ett exempel är föreläsningar kring den pedagogiska miljön i förskolan.

I förskolans läroplan lyfts målet med jämställdhet fram som en viktig del i värdegrundsarbetet. För att fokusera på detta område kommer samtliga anställda inom förskoleverksamheten delta i en kompetensutvecklingsinsats under hösten 2009. Föreläsningens syfte är att ge inspiration och fördjupad kunskap i det fortsatta arbetet kring jämställdhetsfrågor.

Behovet av kompetensutveckling finns och kommer också att anordnas kring pedagogisk dokumentation, matematik och LUS.

3.6 Förstärkt pedagogiskt ledarskap

- Fokus på pedagogisk diskussion och planering
- Stärkta möjligheter för rektor att vara pedagogisk ledare
- Levande lokala forum för pedagogisk diskussion

Rektorerna är de pedagogiska ledarna för verksamheten och har en avgörande betydelse för utvecklingen av kvalitén i förskolan. Rektorerna har gått eller går en pedagogisk ledarutbildning. För att fördjupa diskussionen och därmed hålla engagemanget i de pedagogiska frågorna vid liv anordnas pedagogiska forum för rektorerna där de utifrån egna exempel diskuterar hur de kan utveckla det pedagogiska ledarskapet. Vid dessa

diskussioner tydliggörs rektorernas specialkompetenser. Det har fått till följd att en del rektorer byter tjänster med varandra genom att till exempel föreläsa för varandras personalgrupper.

Rektorerna har i uppdrag att anordna lokala pedagogiska forum för personalen vid förskolorna. Arbetet har börjat och den centrala förskolechefen kommer att delta i forum inom respektive rektorsområde under våren 2009.

Rektorerna inom förskoleverksamheten kommer under 2009 anordna och driva kommunövergripande nätverk för personalen.

Haninge kommun har hittills klarat att erbjuda barn till föräldrar som står i kö plats inom 4 månader. Ett arbete pågår med att finna former för bättre framförhållning i syfte att rektorerna ska kunna fatta genomtänkta beslut vad gäller organisationen av barngrupper och rekrytering av personal.

3.7 Barn- och elevers inflytande

- Fortlöpande uppföljning, utvärdering och återkoppling till elever och föräldrar.
- Stärkta möjligheter för elever att kunna påverka sin skolmiljö.

Vad gäller de kvalitetssäkrade tjänsterna, behöver ett fördjupat arbete bedrivas kring den individuella utvecklingsplanen och utvecklingssamtalet i syfte att höja personalens kompetens inom området. Syftet är att tjänsterna ska genomföras på ett sådant sätt att föräldrar upplever sig få ett positivt bemötande, känner sig trygga och delaktiga, upplever att personalen är lyhörd och tillgänglig samt att rättsäkerhet råder.

3.8 Normer och värden

Arbetet med likabehandlingsplanen har genomförts på varje rektorsområde. Arbetet med genus är ett prioriterat område 2009. Utifrån skolplanens prioriterade område förhållningssätt och de av nämnden fastställda kvalitetskriterier har diskussioner förts fortlöpande i såväl rektorsgruppens pedagogiska forum som i de lokala pedagogiska forumen på respektive rektorsområde.

3.9 Förskola och hem

Under året har flertalet rektorsområden provat så kallad föräldraaktiv inskolning av barnen. Denna form av inskolning går också under namnet tre-dagarsinskolning. Erfarenheterna har varit mycket goda. För att främja en likvärdighet för föräldrar och barn har en arbetsgrupp med rektorer tillsatts för att utarbeta generella riktlinjer runt inskolning.

Flertalet rektorsområden har någon form av föräldraråd där de samlar upp föräldrars synpunkter när det gäller planering och genomförande av verksamheten.

Föräldrar erbjuds utvecklingssamtal varje termin. Kommungemensamma frågor till föräldrar och underlag för personalens självutvärdering utifrån strävansmålen i förskolans läroplan Lpfö 98 ligger till grund för dessa samtal.

3.10 Samverkan med förskoleklassen, skolan och fritidshemmet

Varje rektorsområde har någon form av rutiner för överlämnande mellan förskolorna och grundskolorna. Dessa rutiner varierar från rektorsområde till rektorsområde. För att säkerställa en bra övergång från förskolan till grundskolan pågår ett arbete med att tydliggöra

- vad varje barn och deras föräldrar kan förvänta sig ska ske i samband med övergången från förskolan till grundskolan
- hur erfarenhetsutbytet kring arbetssätt inom förskolan, förskoleklassen och fritidshemmen kan organiseras
- vad övergången för barn i behov av särskilt stöd ska innehålla och hur den ska organiseras

4 Enskilt driven förskoleverksamhet

Under året har också riktlinjer tagits fram för godkännande och tillsyn av enskilt drivna verksamheter. Ett systematiskt tillsynsarbete har påbörjats. Hittills har tre av de tio enskilt drivna förskolorna granskats.

Under senare delen av hösten påbörjades kvalitetsdialoger med de enskilt drivna förskolorna. Där tydliggjordes för dem som inte lämnat in någon redovisning att utbildningsförvaltningen förväntar sig en kvalitetsredovisning enligt den kommungemensamma mallen för läsåret 2008/2009.

5 Förskoleklass- årskurs 5

5.1 Organisation och förutsättningar för verksamheten

Denna del av Haninge kommuns kvalitetsredovisning omfattar förskoleklass, grundskola 1-5, fritidshem, obligatorisk särskola 1-5 och träningskola 1-5. Verksamheten är organiserad i 13 kommunala grundskolor och omfattar ungefär 700 anställda och ungefär 4300 elever. Skärgårdsskolorna ingår i 6-9 avdelningen. Budgeten för verksamheten var för 2008 ungefär 407 miljoner kronor (inklusive fristående skolor). I stort sett varje skola har en egen rektor, förutom Åby och Muskö skolor som har en gemensam rektor.

Den 1 januari 2008 skiljdes grundskolan och förskolan organisatoriskt. Detta medförde att samtliga rektorsområden organiserar förskoleklass, grundskolan, fritidshemmen och särskolan. Denna omorganisation medförde att rektorernas ansvarsområde minskades i hög grad.

Vid halvårsskiftet delades Vendelsöalmsskolan f-9 upp i två rektorsområden; f-5 respektive 6-9. Vid samma tid slogs Lidaskolan och Syskonstugan ihop med år 4 och 5 i Tungelsta skola till ett nytt rektorsområde Tungelsta f-5. Förskoleverksamheten vid Syskonstugan flyttades till Lida och Lidaskolans grundskola flyttade till Syskonstugan. Under året har sex nya rektorer anställts och två rektorer har bytt skolor.

Under 2008 har alla enheter i förvaltningen blivit resultatenheter med möjlighet att föra med sig överskott från ett år till ett annat. Alla skolor, förutom en, visar ett ekonomiskt överskott för år 2008. Detta ökar möjligheterna att göra fler satsningar under år 2009.

Sjukskrivningsgraden ligger inom f-5 verksamheten på 7,94 % av möjlig anställningsdager. Detta är något högre än förvaltningen som helhet. Variationen är stor mellan olika enheter.

5.2 Verktyg för kvalitetsarbete

Skolan i Haninge har ett väl utvecklat system för kvalitetsarbete, detta arbete utgår från förordningen om kvalitetsarbete i skolväsendet och från Haninge kommuns skolplan. I skolplanen finns sju utvecklingsområden angivna som varje enhet arbetar utifrån. Kommunfullmäktige antog en ny skolplan under 2008.

Ett led i utvärderingen av skolplanen är att utbildningsförvaltningen har utformat en skolplaneenkät som utgår ifrån skolplanens utvecklingsområden. I denna enkät deltar även de fristående grundskolorna i kommunen. Den enkät som genomfördes 2008 stod inte i direkt relation med den nya skolplanen

Haninge kommun har under 2008 genomfört kommunövergripande kunskapskontroller i läsning, matematik och kemi. Varje enhet har sedan analyserat dessa resultat.

Förvaltningen har tagit fram en mall som varje enhet ska arbeta efter. Här beskriver varje enhet sina resultat, och analyserar varför resultaten ser ut som de gör. Exempel på resultat är enkätresultaten i skolplaneenkäten, måluppfyllelsen i åk 5, kunskapskontroller, sammanställning av skriftliga omdömen och nationella prov i åk 5. Utifrån måluppfyllelsen och skolplanens utvecklingsområden tar varje skola fram särskilt prioriterade utvecklingsområden som skolan ska arbeta med för att öka måluppfyllelsen.

Utifrån de områden som finns i mallen för kvalitetsredovisningen, egna resultat och egna observationer gör varje enhet en egen utvärdering av sin verksamhet. Denna görs i varje arbetslag.

Under juni månad fastställde grund- och förskolenämnden direktiv för mål- och strategiarbete för nästkommande år. Dessa direktiv presenterades på förvaltningens strategidagar i september och förankrades i rektorsgruppen

så att varje enhet har arbetat med de mål som är aktuella för respektive enhet.

Utvärderingen och den lokala arbetsplanen utmynnade i en kvalitetsredovisning som varje rektor tog fram. Denna diskuterades under september och oktober månad med grundskolechef f-5 för att sedan fastställas.

5.3 Uppföljning av föregående års verksamhetsplan

Utvecklingsområde 1:

Utvecklingsområde:	Ett nytt förhållningssätt
Insats:	Pedagogiska diskussioner kring den pedagogiska miljöns betydelse
Tidplan:	Vid varje rektorsmöte (två tillfällen per månad)
Ansvarsfördelning:	Linjechef och rektorer
Uppföljningsplan:	Kvalitetsredovisning och kvalitetsdialoger
Förväntad effekt:	Kunskapsmålen och lärande i fokus Lärarna anser att alla barn/elever har förmåga att lära sig Lärarna anser att de har betydelse för elevernas resultat Skolan tar ansvar för skolans resultat Elevernas synpunkter på skolan och undervisningen tas tillvara för att stärka elevernas engagemang i skolarbetet

Bedömning:

Förskoleklass

Förskoleklassen har fått ett tydligare mål kring elevernas läsning. Detta märks i den pedagogiska miljön och i diskussioner kring skolans betydelse.

Fritidshemmen:

Målen har blivit tydligare och miljön har i högre utsträckning utformats i förhållande till de mål som utarbetats för fritidshemmen. Det är fortfarande stor skillnad mellan den pedagogiska miljön på olika fritidshem detta beror på faktorer som hur samverkan med skolan fungerar, kompetensen hos fritidshemspersonal och lokalernas utformning.

Grundskola och särskola 1-5

Den kommunövergripande satsningen på laborativt matematikmaterial och förstärkt arbete med skönlitteratur syns i klassrumsmiljöerna.

Utvecklingsområde 2:

Utvecklingsområde:	Förbättrad målstyrning
--------------------	------------------------

Insats:	Förtydliga och konkretisera befintliga styrdokument Kommunicera ut innehållet till alla som arbetar i skolan Fortlöpande uppföljning och utvärdering av verksamheten
Tidplan:	
Ansvarsfördelning:	Linjeförskare och rektorer
Uppföljningsplan:	
Förväntad effekt:	

Bedömning

Förskoleklass:

I och med arbetet med kunskapskontrollen i förskoleklassen har målet kring läsning blivit tydligt på varje förskoleklass. De flesta skolor har tagit fram specifika mål för förskoleklassen och förvaltningen planerar att ta fram gemensamma mål för förskoleklassen.

Fritidshem:

Det kommunövergripande arbetet kring fritidshemmen har bidragit till att varje skola har tagit fram mål för fritidshemmets verksamhet och kopplat dem till fritidshemmets allmänna råd och skolans övriga mål.

Grundskola och särskola 1-5:

Flera skolor har reviderat sina lokala mål och arbetat med de nya målen i år 3. Rektorsgruppen har också beslutat att ta fram gemensamma mål för år 3 och 5 i samtliga ämnen.

Utvecklingsområde 3:

Utvecklingsområde:	Skapande av enhetliga strukturer
Insats:	
Tidplan:	
Ansvarsfördelning:	
Uppföljningsplan:	
Förväntad effekt:	Gemensamma strukturer för alla skolor i kommunen <ul style="list-style-type: none"> • Utvecklingssamtal – förskoleklass, fritidshem och grundskola • Åtgärdsprogram – förskoleklass, fritidshem och grundskola • Betygssättning - grundskola • Individuella utvecklingsplaner – förskoleklass, fritidshem och grundskola

Bedömning

Förskoleklass och grundskola:

De nya skriftliga omdömena som rektorsgruppen fattade ett gemensamt beslut om har införts på samtliga skolor under 2008. Ny mall för åtgärdsprogram har tagits fram och gäller nu på samtliga skolor.

Utvecklingsområde 4:

Utvecklingsområde:	Uppföljning av kunskapsutvecklingen
Insats:	Kommungemensamma kunskapskontroller <ul style="list-style-type: none"> • Förskoleklass • Åk 5 • Offentliggörande av resultat
Tidplan:	
Ansvarsfördelning:	
Uppföljningsplan:	
Förväntad effekt:	Fokusering på barn och elevers kunskapsutveckling

Bedömning

Förskoleklass och grundskolan 1-5:

Nya kunskapskontroller i simning i åk 3, läsning i förskoleklass och matematik i åk 2 har tagits fram och kommer att implementeras under 2009. Resultaten av dessa kommer att redovisas på Haninge kommuns hemsida.

Utvecklingsområde 5:

Utvecklingsområde:	Anpassning av arbetssätt
Insats:	Ämnes- och verksamhetsbaserad kompetensutveckling
Tidplan:	
Ansvarsfördelning:	
Uppföljningsplan:	
Förväntad effekt:	Mångfald av inlärningsmetoder Modern forskning och nya teorier kring lärandets villkor tas tillvara

Bedömning:

Förskoleklass:

Gemensam fortbildning kring att skapa miljöer för läsning har genomförts under 2008. Denna har kopplats till kunskapskontrollen i läsning i förskoleklass.

Fritidshem:

Gemensam kompetensutvecklingsdag för all personal i fritidshemmet genomfördes under våren 2008. Gemensam kompetensutveckling för rektorsgruppen kring fritidshemmen genomfördes under hösten 2008. Under hösten 2008 har också personal på fritidshemmen genomfört

studiebesök på varandras fritidhem. Detta har lett till att goda idéer har spridits och utvecklats.

Grundskola och särskola 1-5:

Gemensamma bedömningsseminarier och kompetensutveckling kring kemi och läsning har genomförts och lett till mer likvärdiga tolkningar och förbättrade resultat.

Utvecklingsområde 6:

Utvecklingsområde:	Förstärkt pedagogisk ledning
Insats:	Organisation som fokuserar på det pedagogiska uppdraget
Tidplan:	2008
Ansvarsfördelning:	Linjechef ansvarar för genomförande
Uppföljningsplan:	Kvalitetsredovisning för 2008
Förväntad effekt:	Fokus på pedagogisk diskussion och planering Möjligheter för rektor att vara pedagogisk ledare stärks Levande lokala forum för pedagogisk diskussion och fortbildning skapas

Bedömning:

Rektors ansvarsområde har varit mindre under 2008 än 2007 tack vare delningen mellan förskolan och skolan. Några rektorer har stärkt sin skolledning med antingen biträdande rektor eller intendent. Fler pedagogiska diskussioner har förts i rektorsgruppen. Arbetet med för uppföljning av resultat som är kopplade till målen har förbättrats. Lokala forum för pedagogisk diskussion finns på samtliga enheter.

Utvecklingsområde 7:

Utvecklingsområde:	Barn- och elevers inflytande
Insats:	Föreläsning kring föräldrasamverkan
Tidplan:	
Ansvarsfördelning:	
Uppföljningsplan:	Skolplaneenkäten
Förväntad effekt:	Fortlöpande uppföljning, utvärdering och återkoppling på elevernas arbete Möjligheter för eleven att kunna påverka sin skolmiljö stärks

	<p>Elevernas synpunkter på skolan och undervisningen tas tillvara för att stärka elevernas engagemang i skolarbetet</p>
--	---

Bedömning

Förskoleklass, grundskola och särskola 1-5.

De nya skriftliga omdömena har tydliggjort att varje lärare behöver ta fram tydliga mål för varje termin som man kommunicerar med eleverna.

Därigenom stärks elevens möjligheter att förstå vilka mål eleven ska arbeta efter. Därigenom kan eleven själv lättare påverka arbetsformer.

5.4 Vad har hänt utifrån föregående år och varför har det gått som det gått?

I de flesta mål har verksamheten förbättrats. Speciellt gäller detta gemensamma strukturer för skriftliga omdömen. Detta har fått genomslag inom såväl kommunala som fristående f-5 skolor. En viktig orsak till framgången är att rektorerna har varit starkt delaktiga att ta fram de skriftliga omdömena och att de har testats på några skolor.

Den nya organisationen har underlättat det pedagogiska ledarskapet. Det har också möjliggjort att rektorsgruppen för f-5 skolor har kunnat driva gemensamma frågor. Detta har haft fördelar både av ekonomiska skäl som av genomslagsskäl. När det finns ett gemensamt tänkande blir genomförandet lättare.

Kunskapskontrollerna har hjälpt till att sätta fokus på vissa prioriterade frågor, exempelvis läsning och kemi. Framför allt genom att ta fram en gemensam ambitionsnivå för alla elever.

Vissa aktiviteter har inte genomförts på grund av tidsbrist, exempelvis om föräldrasamverkan.

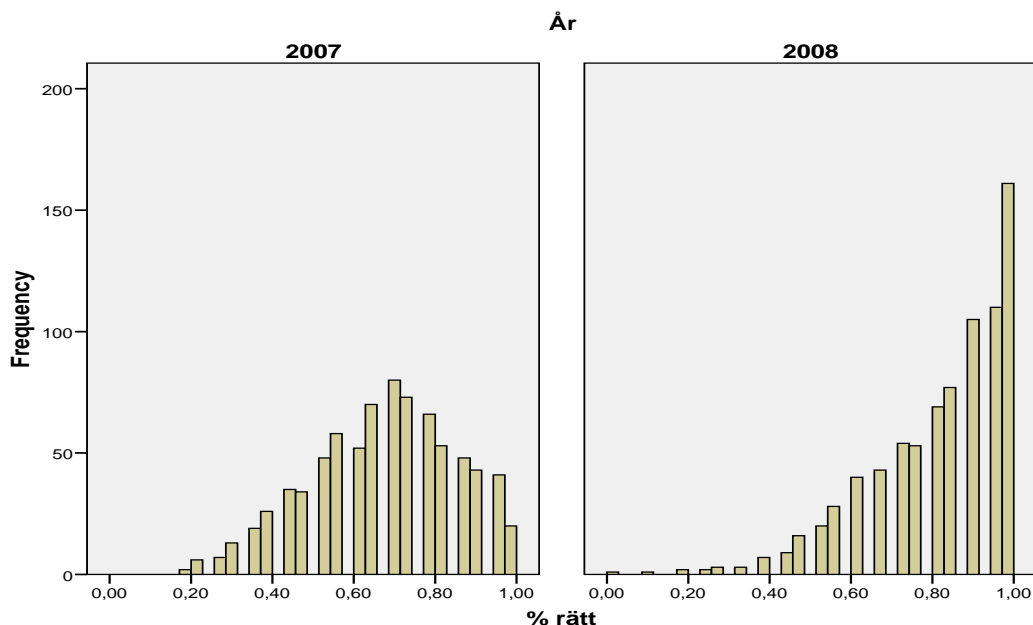
5.5 Måluppfyllelse i förhållande till skolplan och till Lpo 94

Generellt sett har resultaten förbättrats kraftigt under 2008 i de mätningar vi har. Bilden varierar dock mellan olika mätningar.

Resultaten i kunskapskontrollen i år 1 är ungefär likadana som förra året. 91 % av eleverna klarade målet. I år 3 ökade antalet elever som klarade målet att uppnå Lus 15 från 75 % till 78 %. I årskurs fem ökade antalet elever som klarade målet 18a från 41 % till 59 %.

I kunskapskontrollen i matematik i år 3 ökade antalet elever som klarade alla delprov från 53 % till 70 %.

I kunskapskontrollen i kemi var det fler elever som fick en större andel rätt än tidigare. Det vanligaste resultatet var att eleverna fick alla eller nästan alla rätt. Detta går att utläsa av nedanstående diagram:

De nationella proven i åk 5 går inte att jämföra med föregående år. Ett observandum är att eleverna har sämst resultat i nationella provet i svenska.

2008 genomfördes för första gången en gemensam insamling av resultat vad gäller elevernas måluppfyllelse i åk 5. Dessa resultat ger en osäker bild av elevernas verkliga måluppfyllelse. I vissa ämnen har i stort sett alla elever uppnått samtliga delmål, samtidigt som vi kan betvivla att de fått undervisning i dessa. Vidare innehåller siffrorna ett stort bortfall i vissa skolor och i vissa ämnen. Detta gör att det är svårt att dra några slutsatser av resultatet annat än att kvaliteten i resultatinsamlingen behöver förbättras.

5.6 Analys av måluppfyllelse

Resultaten i f-5 verksamheten har förbättrats kraftigt under 2008. Det kan finnas en mängd förklaringar till detta. Kunskapskontrollerna har lagt fokus på vissa strategiska frågor som skolan behöver arbeta med. Detta är i år särskilt tydligt vad gäller kemi och matematik. En annan delförklaring är att det pedagogiska ledarskapet har förbättrats. Den nya organisationen har möjliggjort för rektor att kunna fokusera på utvecklingsfrågor för f-5 verksamheten. På många skolor har organisationen förändrats, vilket har lett till bättre förutsättningar att förbättra verksamheten. Fler diskussioner har förts kring resultat och hur dessa ska kunna förbättras.

Sammantaget kan vi konstatera att arbetet med Haninges skolplan verkar ge tydliga resultatförbättringar.

Ett område vi måste förbättra under 2009 är elevernas läsresultat i åk 3. Hur detta ska ske måste diskuteras på varje skola och mellan rektorerna. Det verkar som om en större fokus behöver läggas på läsintresse i stället för lästeknik.

Ett annat förbättringsområde är att förbättra kvaliteten i resultatinsamlingen i åk 5. Här kan vi också se behov av att närmare arbeta med hur lärarna bedömer elevernas resultat. Bedömningen behöver bli mer likvärdig mellan skolorna.

6 Arbeta med skolplan 2008-2011, Lpo 94 och Kommunfullmäktiges mål

6.1 Förhållningssätt

Vi kan se en stor utveckling vad gäller att sätta skolans kunskapsmål och lärande i fokus. Framförallt gäller detta fritidshemmen och förskoleklasserna. Här har en märkbar fokusförskjutning skett i och med kunskapskontrollen i förskoleklass och arbetet med mål för fritidshemmen. I grundskolan har arbetet med skriftliga omdömen gett ett ökat fokus på kunskapsmålen och att varje lärare behöver ta fram mål för varje termin i de ämnen de läser.

Arbetet med Set på 5 skolor har gett tydliga resultat vad gäller lärarnas arbete med åtgärdsprogram och vilken syn på eleverna som visas i dem. Även arbetet med lärarnas ledarskap har både underlättat ett bättre förhållningssätt och samtidigt gett lärarna bättre verktyg i sitt ledaruppdrag. I slutet av 2009 kommer samtliga kommunala f-5 skolor att ha genomgått denna utbildning

6.2 Målstyrning

Flera skolor har reviderat sina mål för att få dem tydligare. Vidare har ett arbete med att utveckla målen i förskoleklassen och fritidshemmet genomförts. Vi kan fortfarande se att det finns en skillnad mellan olika skolor som inte är bra. Därför behöver vi ta fram kommungemensamma mål för förskoleklassen, åk 3 och åk 5.

I och med de skriftliga omdömena följs målen i varje ämne upp varje termin.

6.3 Enhetliga strukturer

Vi använder gemensamma strukturer för utvecklingssamtal, åtgärdsprogram, skriftliga omdömen och individuella utvecklingsplaner.

6.4 Uppföljning av kunskapsutveckling

- Kommungemensamma kunskapskontroller
- Offentliggörande av resultat

En stor del av kunskapskontrollerna berör f-5 verksamheten. Under 2009 tillkommer tre kunskapskontroller till.

6.5 Anpassning av arbetssätt

Kompetensutvecklingsinsatser har genomförts för förskoleklasspersonal i läsning, för grundskolepersonal i kemi och läsning och för fritidshemspersonal om miljöer för lärande samt studiebesök på fritidshemmen i kommunen.

2008 års läsa-skriva-räkna satsning har använts till att öka variationen av lärandemetoder i matematik och att förstärka arbetet med skönlitteratur i svenska.

6.6 Förstärkt pedagogiskt ledarskap

Pedagogiska forum för skolan och för fritidshemmen har genomförts på alla skolor. Dessa kan ha handlat om målfrågor, resultatdiskussioner eller föräldrasamverkan. Här har rektor ofta bestämt över vilka frågor som ska diskuteras på skolan. Detta pedagogiska ledarskap har inte alltid uppskattats av all personal. På många skolor har organisationen trimmats till att bättre motsvara behoven av konkreta pedagogiska diskussioner. Fritidshemmen har under studiebesöken kunnat föra pedagogiska diskussioner med kollegor från andra skolor under studiebesöken. Dessa diskussioner har möjliggjort att goda idéer har spridits och utvecklats.

Rektors möjlighet att vara pedagogisk ledare har stärkts genom uppdelningen av förskola och skola men också genom att många rektorer stärkt sin ledningsorganisation. Handledning har dessutom erbjudits till nyanställda rektorer för att kunna stärka dem i sin ledarroll. En försvårande omständighet har varit att ett nytt resursfördelningssystem införts och att arbetet med ett nytt lokalhyressystem har tagit mycket energi i anspråk.

6.7 Barn- och elevers inflytande

Arbetet med skriftliga omdömen har förbättrat uppföljningen, utvärderingen och återkopplingen till elever och föräldrar. Förmodligen återstår dock en hel del arbete att göra med elevinflytandet framförallt vad gäller att ge eleverna större möjlighet att kunna påverka sin skolmiljö. Vi kommer att få en bättre bild av detta med den nya skolplaneenkäten.

6.8 Normer och värden

Enligt de enkäter vi genomför är få elever utsatta för mobbing i Haninges skolor. Det finns dock några elever som upplever sig som mobbade. Detta är ett allvarligt problem. En viktig insats för att stävja en del av mobbingen har varit att utbilda SET-piloter i ett flertal skolor. Detta har visat sig ge så pass god effekt att vi under 2009 kommer att genomföra en utbildning så att alla skolor har fått denna utbildning.

Arbetet med likabehandlingsplanen har genomförts i olika grad på de olika skolorna. En skola har särskilt arbetat med genus.

I de skriftliga omdömena har även sociala mål lyfts fram. Detta har medfört att alla skolor har fått arbeta med hur man kan följa upp de sociala målen och kunna konkretisera dem för elever, föräldrar och personal.

6.9 Skola och omvärlden

På många skolor har ett samarbete med föreningslivet i form av handslaget skett. Här har föreningar kommit in och visat upp sin verksamhet för eleverna i skolan. Skolorna har också genomfört besök på olika kulturinstitutioner som museer och teatrar.

Arbetet med ökad måluppfyllelse bidrar i allra högsta grad till att motverka begränsningar i elevernas studie- och yrkesval som grundar sig på kön eller social bakgrund; två faktorer som brukar ha stor betydelse för hur eleverna lyckas i skolan.

6.10 Övergång och samverkan

Det finns bister i hur övergång och samverkan fungerar, såväl mellan förskolan och förskoleklass och åk 5 och 6. Därför kommer detta område att prioriteras under 2009. Målet är att ta fram gemensamma rutiner för hur samverkan ska kunna ske och övergångar ska kunna bli bättre.

7 Enskilt driven skolbarnomsorg

Tillsyn har skett på några enskilt drivna fritidshem.

8 Grundskola åk 6-9

8.1 Organisation och förutsättningar för verksamheten

Avdelningen omfattar åtta kommunala grundskolor. Av dessa skolor har en skola, Dalarö skola, verksamhet för år F-9. Övriga sju skolor har verksamhet för år 6-9. I verksamheten finns, utöver grundskola 6-9, även särskola 6-9, samt träningskola 6-9.

Under 2008 har tre av skolorna genomgått större organisationsförändringar. Det gäller Vendelsöalmsskolan och Tungelsta skola, som båda skolorna har delats i två mindre enheter, en F-5-enhet respektive en 6-9-enhet, samt Ribbyskolan, som blev en renodlad 6-9 enhet. Tidigare ingick i enheten också Muskö skola F-5 och Muskö förskola.

Under 2008 har tre av skolorna, Brandbergsskolan, Tungelsta skola och Vendelsöalmsskolan, fått nya rektorer.

Under 2008 fattades beslut om att enheterna från och med 2009 ska vara resultatenheter, vilket medför att enheterna utifrån en bedömning av givna kriterier kan få föra med sig ett över- eller underskott.

Obligatorisk särskola finns i flera av kommunens 6-9 skolor. På flertalet av de aktuella skolorna är det ett mindre antal elever som är inskrivna i särskolan. På en av skolorna, Brandbergsskolan, finns en större grupp elever inskrivna i särskolan och dessutom träningskola. Sammantaget finns ca 60 elever i den obligatoriska särskolan. Undervisningen är mycket individualiserad. En strävan är att särskolans elever, om de har förutsättningar, ska integreras med elever i den obligatoriska grundskolan. Så är också fallet. Generellt kan sägas att särskolan i år 6-9 är väl organiserad och har tydliga strukturer för planering, genomförande och uppföljning av det målstyrda arbetet.

I tre av kommunens 6-9 skolor finns också särskilda undervisningsgrupper. Sammantaget går 49 elever i de särskilda undervisningsgrupper kommunen ansvarar för. 24 elever går i aspergergrupp, 10 elever går i tal och språkklass och 15 elever går i resursskola för elever med en psykosocial problematik. Verksamheten utgår från de mål som finns för den obligatoriska grundskolan, men undervisningen är mycket individualiserad. Ett litet antal elever är integrerade i större grupper.

8.2 Verktyg för kvalitetsarbete

Samtliga enheter i år 6-9 upprättar en kvalitetsredovisning och en lokal arbetsplan. För såväl kvalitetsredovisningen som den lokala arbetsplanen har förvaltningen tagit fram en mall. Där framgår vilka krav förvaltningen har på enheterna vad gäller kvalitetsredovisning och vilka perspektiv som är relevanta i analysen av de uppnådda resultaten.

Underlag för kvalitetsredovisningar och lokala arbetsplaner för enheterna i år 6-9 är främst:

- elevernas mål- och resultatuppfyllelse, d.v.s. meritvärdespoäng, andel behöriga för gymnasiet och andel elever med betyg i samtliga ämnen

- skolplaneenkäten, d.v.s. den enkät som genomförs på kommunal nivå under våren och som är kopplad till kommunens skolplan. I skolplaneenkäten ställs frågor som kan relateras till både kunskaper och lärande och normer och värden.
- resultaten i de nationella proven i år 9, d.v.s. proven i engelska, matematik och svenska.

Strukturen för upprättande av kvalitetsredovisning och lokal arbetsplan för enheterna i år 6-9 ser ut som följer:

- Utbildningsförvaltningen tar fram mallar för kvalitetsredovisning respektive lokal arbetsplan.
- Grundskolechefen går igenom mallarna med rektorerna på ett rektorsmöte och förtydligar de krav och förväntningar som finns på nationell och kommunal nivå.
- Rektorerna påbörjar tillsammans med sina respektive ledningsgrupper ett utkast till kvalitetsredovisning.
- Grundskolechefen träffar varje rektor och dennes ledningsgrupp under en halv dag för att diskutera kvalitetsredovisningen samt vilka mål och åtgärder som kan bli aktuella i den lokala arbetsplanen.
- Rektorerna arbetar utifrån samtal och utvärderingar på lokal nivå, samtal med grundskolechefen och analyser av befintliga resultat fram en kvalitetsredovisning och en lokal arbetsplan.

Underlag för utbildningsförvaltningens kvalitetsredovisning för verksamheten i kommunens 6-9 skolor är främst:

- De enskilda enheternas kvalitetsredovisningar.
- Betygsstatistik från Skolverket för elever i år 9 i Haninge kommun.
- Statistik för nationella prov i år 9 i Haninge kommun.
- Resultat från den skolplaneenkät som genomförs varje år och som kartlägger elevers uppfattningar om skolans arbete kring lärande och värdegrund.

8.3 Uppföljning av föregående års verksamhetsplan

Ingen verksamhetsplan skrevs för 2008.

8.4 Vad har hänt utifrån föregående år och varför har det gått som det gått?

Under föregående år har uppföljningen och utvärderingen av skolornas resultat förbättrats. Det beror på att kommunens skolor har organiserats på ett nytt sätt. Rektorerna som leder skolorna i år 6-9 är nu samlade under en gemensam chef, vilket innebär att man kan ha tydligare fokus på verksamhetsspecifika mål och uppdrag. Men det beror också på att förvaltningen i samarbete med rektorerna har arbetat fram en rad gemensamma strukturer för uppföljning och utvärdering.

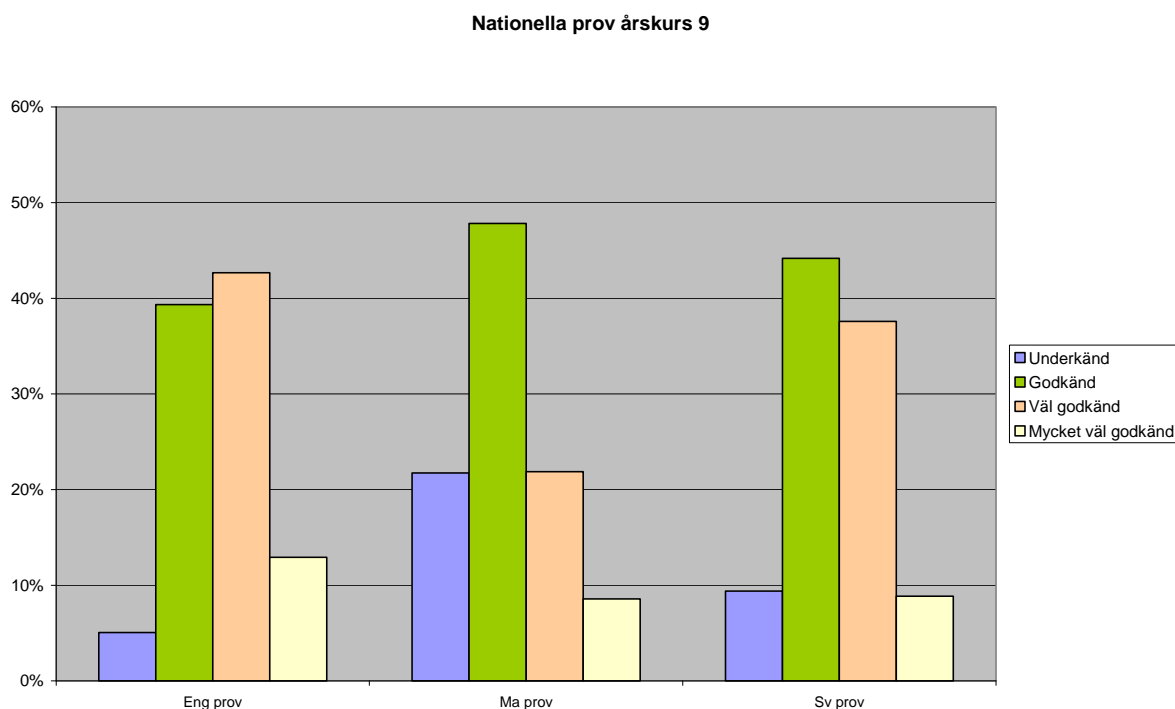
Under föregående år har samtalen om skolorna som lärande organisationer och om rektorernas ledarskap intensifierats. Det beror på att kommunen i sin skolplan lyfter fram vikten av ett pedagogiskt ledarskap liksom en mål- och resultatstyrd organisation som betydelsefulla faktorer för skolornas utveckling. Men det beror också på att grundskolechefen tillsammans med rektorerna i år 6-9 mycket medvetet gått in i ett arbete där ledarskap och organisation granskas utifrån ett forskningsperspektiv,

8.5 Måluppfyllelse i förhållande till skolplan och till Lpo 94

De mål verksamheten i år 6-9 har, finns formulerade i Lpo 94 och i kursplanerna för skolans olika ämnen.

Underlag för en bedömning av verksamhetens måluppfyllelse inom området kunskaper och lärande är dels resultaten från de nationella proven, dels elevernas meritvärden i år 9.

Nationella prov åk 9

Meritvärden år 9

	Haninge	Riket	Haninge	Riket	Haninge	Riket
	Genomsnittligt meritvärde		Andel med fullständiga betyg		Andel behöriga till gymnasiet	
2008	200,4	209,3	66,1	76,6	83,6	88,9
2007	199,2	207,3	68,3	76,1	84,7	89,1
2006	196,9	206,8	63,7	76	86,6	89,5
2005	194,1	206,3	62,6	75,5	84	89,2
2004	189	206,9	59,7	75,9	83,3	89,6
2003	190,3	205,4	56,4	74,7	83	89,9
2002	188,8	204,6	58,9	74,6	84,5	89,5
2001	183,4	202,9	59,4	74,3	78,7	89,2
2000	183,3	202,9	57,9	75,7	80,5	89,4

Relation betyg och nationella prov årskurs 9 - 2008

Ämne	Kommun			Riket		
	Andel (%) elever med lägre, lika eller högre slutbetyg än provbetyget					
	Lägre	Lika	Högre	Lägre	Lika	Högre
Svenska	6,1	78,6	15,4	6	78,9	15,2
Matematik	0,5	71	28,4	1,6	74	24,4
Engelska	9,1	80,3	10,6	7,2	84,1	8,7

8.6 Analys av måluppfyllelse

Resultaten från de nationella proven visar att eleverna i kommunens skolor uppnår ett högre resultat i engelska och svenska än i matematik. Resultaten visar att en stor andel, närmare 10 %, inte når nivån Godkänd i svenska och att drygt 20 % inte når nivån Godkänd i matematik.

Det finns flera förklaringar till resultaten i de nationella proven. Att resultaten generellt är bättre i svenska och engelska än i matematik kan förklaras utifrån att kunskaper i engelska och svenska är något som elever i hög grad utvecklar också utanför skolan. Elevernas kunskapsutveckling i matematik är mer skolrelaterad. En annan förklaring till diskrepansen ämnena emellan kan vara bristande kompetens i lärarkåren. Skolorna har haft svårt att rekrytera behöriga och erfarna lärare i matematik.

Att så många elever inte når nivån Godkänd i ett eller flera av de nationella proven kan förklaras med att skolorna har svårt att organisera undervisningen utifrån varje enskild elevs förutsättningar och behov. Organisationen är inte tillräckligt flexibel.

Resultaten av elevernas meritvärden visar att det genomsnittliga meritvärdet har höjts 2008 jämfört med 2007. Det är fjärde året i rad det

genomsnittliga meritvärdet höjs. Vid en jämförelse med andra kommuner i riket hamnar dock kommunen under genomsnittet, 200,4 poäng jämfört med 209,3 poäng.

Det finns också här flera förklaringar till de redovisade resultaten. Att elevernas meritvärden under flera år i rad har förbättrats kan förklaras av att skolans kunskapsmål allt mer står i centrum i skolornas arbete. En annan förklaring är sannolikt att eleverna blivit mer delaktiga i sitt eget lärande genom till exempel tydligt strukturerade utvecklingssamtal, vilka har möjliggjort för eleverna att ta ett större ansvar för skolarbetet.

Samtidigt som meritvärdet har förbättrats så har andelen elever med fullständiga betyg sjunkit. Det är svårt att förklara detta. Men en förklaring kan vara att skolorna i år 6-9 under läsåret 2007/2008 tvingades göra en del besparingar och att dessa besparingar särskilt drabbade elever i behov av stöd. Skolorna minskade på elevvårdande personal och på extraresurser till elever som hade svårt att nå målen. Det behöver som jag ser det inte finnas en motsättning i att man når ett högre meritvärde samtidigt som andelen elever med fullständiga betyg minskar. Med tydligare fokus på kunskapsmålen och förbättrade strukturer kan det totala meritvärdet förbättras. Men samtidigt kan andelen elever som inte får fullständiga betyg öka om man inte säkrar att de får det stöd de behöver.

Dock finns det fortfarande brister i skolornas kvalitet och resultat. Att kommunen i en jämförelse med riket i stort ligger under genomsnittet för meritvärden beror främst på bristande mål- och resultatstyrning. Till brister i mål- och resultatstyrning måste kopplas brister i ledarskapet. Rektorerna i kommunens skolor är för mycket upptagna av administrativa processer och elevvård. Det pedagogiska ledarskap som bärs upp av en tydlig verksamhetsidé är till viss utsträckning frånvarande.

Vid en jämförelse mellan elevers betyg och resultat i de nationella proven framgår att slutbetygen generellt är något högre än resultaten i de nationella proven visar. I såväl engelska, svenska som matematik är det fler elever som får ett högre slutbetyg än som får ett lägre slutbetyg jämfört med betyget i de nationella proven. Störst är skillnaden i ämnet matematik. Där får hela 28,4 % av eleverna ett slutbetyg som är högre då man jämför med deras betyg i nationella proven. Tendensen är densamma i hela riket. Dock är skillnaderna i betyg större i kommunen än i riket i stort.

Hur dessa resultat ska förklaras är inte helt givet. En förklaring till vad man skulle kunna kalla betygsglidningen mellan nationella prov och slutbetyg är förstås att slutbetygen vilar på en mångfald av betygsunderlag. Ett enskilt misslyckande får därmed inte samma konsekvenser som det får vid det nationella provet.

Resultaten i kommunens särskilda undervisningsgrupper visar att undervisningen i allt för stor utsträckning utgått från målen i svenska,

engelska och matematik. Målet har varit att få eleverna behöriga för vidare gymnasiestudier. Undervisningen har inte i tillräckligt hög grad tagit hänsyn till varje elevs förutsättningar och behov. Det kan förklara verksamhetens låga resultat.

En viktig faktor att ta med i en analys av skolornas måluppfyllelse är antalet elever med annat modersmål än svenska. På några av skolorna är den andelen mycket hög. De gäller särskilt Brandbergsskolan och Jordbromalmsskolan. På den senare skolan är det drygt 90 % av eleverna som inte har svenska som modersmål. I kommunens sammanställning av elevernas resultat på klassnivå kan man konstatera att det är klasserna på Jordbromalmsskolan och de klasser på Brandbergsskolan med hög andel elever med annat modersmål än svenska som har de klart lägsta meritvärdena. Elevernas språkförståelse förklarar alltså till viss del de resultat eleverna uppvisar i skolan. Som en konsekvens av de resultat vi ser och den medvetenhet vi har om språkets betydelse har vi under året arbetat med att stärka och utveckla verksamheten för nyanlända elever.

Sammantaget är det viktigt att lyfta in följande perspektiv i analysen av resultaten i kommunens skolor:

Mål- och resultatstyrningsperspektiv – Mål och resultatstyrningen har blivit bättre under de senaste åren. Både skolledare och lärare har fått en större fokus på skolans mål, inte minst kunskapsmål. Dock kvarstår mycket att göra. Resultaten måste i mycket högre grad styra beslut, åtgärder och processer på skolorna om kommunens skolor avsevärt ska kunna förbättra sina resultat.

Ledarskapsperspektiv – Ledarskapet i skolan har förbättrats. Ledarna är mer medvetna om den egna insatsens betydelse för skolornas resultat. Steg har tagits mot ett mer transformativt ledarskap där rektor leder utifrån en idé och involverar all personal i ett arbete som relateras till denna idé. Dock kvarstår också här mycket att göra. Ledarskapet måste tydligare fokusera på skolans nationella mål. Ledarskapet måste också i högre utsträckning våga utmana traditioner och lojaliteter i personalgruppen. Detta i kombination med att man gör upp med "evighetsperspektivet" beträffande förändringsarbete kan på sikt åstadkomma högre måluppfyllelse.

Kompetensperspektiv – Kompetensen hos skolornas personalgrupper varierar. Någon likvärdighet kan man inta tala om. Det är ett problem för skolornas måluppfyllelse och för elevernas lika rättigheter att allt för många lärare saknar relevant kompetens om ledarskap, metodisk mångfald och skolans styrdokument. Skolorna (och kommunen) måste eftersträva en större likvärdighet vad gäller kompetens. Lärarna måste utmanas mer i sin praktik. Det kan ske genom en medveten kompetensutvecklingsinsats. Men det kan också ske genom att i pedagogiska samtal reflektera över den egna förståelse och det egna agerandet i mötet med elever, kollegor och vårdnadshavare. Men också ledarnas kompetens måste problematiseras.

Kan rektor rätt saker, och gör rektor rätt saker? Med mer kompetenta lärare och skolledare finns helt andra förutsättningar för förbättrade resultat i kommunens skolor.

Organisationsperspektiv – Skolorna är över lag mycket traditionellt organiserade. Små steg har tagits mot en professionell och lärande organisation. Men fortfarande styr traditioner och lärarlojalitet skolans kultur och strukturer. I en mål- och resultatstyrd verksamhet är organisationen flexibel och inte statiskt, den kännetecknas av en samarbetande och inte en isolerande kultur och den utmärks av en vilja och förmåga att ta ansvar, inte av att problem och svårigheter läggs utanför en själv. Om skolorna kan utveckla en sådan professionell organisationskultur och skapa strukturer där varje enskild elev blir subjekt i sitt eget lärande, kan resultaten också framöver bli bättre, kanske till och med avsevärt bättre.

9 Arbete med skolplan 2008-2011, Lpo 94 och Kommunfullmäktiges mål

9.1 Förhållningssätt

Det finns en allt tydligare fokus på skolans kunskapsmål och lärande. Skolornas ledare och personal är generellt väl medvetna om skolans ansvar för skolans resultat. En faktor som bidragit till detta är de kommungemensamma strukturerna, t.ex. mall för utvecklingssamtal och mall för skriftligt omdöme, vilka båda lyfter fram skolornas uppdrag att utveckla elevernas lärande. En annan viktig process som har bidragit till det förändrade förhållningssättet är det lokala arbetet med att diskutera målen i läroplan och kursplaner.

9.2 Målstyrning

Målstyrningen är bara delvis genomförd i kommunens skolor. Målen har diskuterats konkretiserats och kommunicerats internt och externt. Undervisningen, eller mötet mellan lärare och elev, är dock långt ifrån alltid målstyrt. På några av skolorna i kommunen prövar man olika modeller för dialog och uppföljning av elevens lärande., vilket skapar nya lärmöjligheter för eleverna. På andra skolor har diskussionerna och samtalen inte lett till någon gemensam förändrad struktur. Det är således svårt att överallt se kopplingen mellan de processer som på kommunal nivå pågått under ett antal år och det som sker i klassrummet. För att förbättra målstyrningen måste skolans ledare bättre följa upp mötet mellan lärare och elev.

9.3 Enhetliga strukturer

Skolorna har gemensamma strukturer för utvecklingssamtal, åtgärdsprogram, individuella utvecklingsplaner och skriftligt omdöme.

Enhetliga strukturer finns. Dock kvarstår att följa upp hur dessa efterlevs i de enskilda skolorna. Både på kommunal och på lokal nivå borde man bättre försäkra sig om att de gemensamma strukturerna följs utifrån det som var strukturernas intentioner.

9.4 Uppföljning av kunskapsutveckling

För år 6-9 har inte funnits några kunskapskontroller att följa upp under 2008. Förvaltningen har dock tagit fram en ämnesövergripande kunskapskontroll som från och med hösten 2009 ska börja användas i år 6. Beslut har också fattats om en kunskapskontroll i matematik ska införas i år 8 2010. För att inte fokus och resurser ska koncentreras till de ämnen där det finns kunskapskontroller, kan ytterligare kunskapskontroller behöva införas.

9.5 Anpassning av arbetssätt

På kommunal nivå har det riktats verksamhetsbaserad kompetensutveckling till bland annat lärare i naturvetenskapliga ämnen samt till lärare som varit involverade i brobygget mellan grundskola och gymnasium. I övrigt har kommunen, eller förvaltningen, inte genomfört några stora kompetensutvecklingsinsatser under året. Nya former av kompetensutveckling skulle behöva utvecklas, former som leder till mer kreativitet och mångfald utifrån ett metodologiskt perspektiv. Brister finns vad gäller anpassning av arbetssätt, såväl utifrån ett stoffperspektiv som ett elevperspektiv.

9.6 Förstärkt pedagogiskt ledarskap

Utrymmet för att diskutera pedagogiska frågor på lokal nivå har stärkts under året. Majoriteten av skolorna har infört en modell som frigör tio halvdagar under året, halvdagar som kan användas för att diskutera och följa upp skolans och lärarnas uppdrag och utveckling. På kommunal nivå har rektorerna i år 6-9 under året diskuterat och granskat sitt ledarskap utifrån ett transformativt ledarskapsperspektiv. Under 2008 fattades också beslut om att rektorerna i år 6-9 ska påbörja en forskningscirkel. Ett mål- och resultatstyrt eller transformativt ledarskap är en framgångsfaktor i ett förändringsarbete som syftar till att förbättra resultaten. Den vetskapen finns. Vad som kan saknas är förutsättningar för att bedriva ett sådant ledarskap. Där har alla nivåer ett ansvar att granska vilka förutsättningar man på den egna nivån bidrar med.

9.7 Barn- och elevers inflytande

Inflytande kan ske på så många olika nivåer. Man kan tala om formellt och reellt inflytande och om inflytande på individ- och på gruppnivå. Det formella inflytandet på gruppnivå är väl etablerat på skolorna i form av elevråd. Det reella inflytandet på individnivå behöver utvecklas. Det kan ske med införandet av skriftliga omdömen, med en förbättrad dialog mellan skola, elev och vårdnadshavare och med en variation av

arbetsätt där varje elev ges de förutsättningar han eller hon behöver. Då får vi en skola där eleven är subjekt i sitt eget lärande. Det kan man också kalla inflytande.

9.8 Normer och värden

Underlag för en bedömning av verksamhetens kvalitet inom området normer och värden är dels skolornas arbete med likabehandlingsplaner, dels resultaten från skolplaneenkäten, dels antalet anmälda mobbningsfall.

På samtliga enheter har man en likabehandlingsplan. Planerna tydliggör hur man på skolan arbetar förebyggande i syfte att motverka kränkningar, trakasserier och mobbning. I planerna framgår också hur man på skolorna arbetar när en enskild elev är utsatt för kränkningar, trakasserier eller mobbning. På samtliga skolor har man en struktur för arbetet som tydliggör ansvarsfördelning och arbetsuppgifter.

På samtliga skolor genomförs varje år en enkät som besvarar frågor om kränkande särbehandling. I enkäten år 2008 framgår nedanstående siffror. Den övre raden är siffrorna för 2007, den undre raden gäller 2008.

	Instämmer helt	Instämmer delvis	Instämmer lite	Instämmer inte alls	Vet inte
Jag blir mobbad i skolan	2 %	3 %	6 %	84 %	5 %
	3 %	3 %	7 %	83 %	5 %
Jag känner någon annan som blir mobbad	11 %	8 %	9 %	50 %	21 %
	10 %	8 %	9 %	53 %	20 %
Läraren tar tag i problem som uppstår bland eleverna	49 %	30 %	10 %	5 %	5 %
	50 %	29 %	9 %	5 %	7 %

Antalet kända mobbningsfall är mycket begränsat. Förvaltningen gör regelbundet en uppföljning av hur många elever som är utsatta för mobbning, vilket sedan rapporteras till nämnden. I år 6-9 finns sammantaget närmare 4000 elever. Det kända antal mobbningsfall som skolorna rapporterat motsvarar i genomsnitt två till tre fall på varje skola under 2008.

Sammantaget visar enkäter och andra uppföljningar att arbetsron och tryggheten på skolorna är relativt god. Dock är det aldrig acceptabelt att en enda elev blir mobbad, kränkt eller trakasserad i skolan. För att ytterligare förbättra resultaten kring normer och värden arbetar flera av skolorna i år 6-9 med att utbilda SET-piloter. Dessutom har kommunen

för alla elever en uppföljning av elevernas sociala utveckling i det skriftliga omdömet. På sikt ställer denna uppföljning krav på att skolans personal att vidta åtgärder då man konstaterar att elever har en utveckling som inte överensstämmer med värdegrundens mål.

9.9 Skola och omvärlden

På samtliga skolor i år 6-9 har man en praoverksamhet som gör att eleverna får möjlighet att möta och lära känna andra arbetsplatser, vilket bidrar till en ökad omvärldskunskap. I skolans dagliga arbete står ju dessutom omvärlden i centrum i en rad olika ämnen.

9.10 Övergång och samverkan

För att förbättra övergången mellan grundskola och gymnasium har förvaltningen påbörjat ett arbete som kallas "Brobygge". Lärare från grundskolan möter där lärare från gymnasieskolan. Syftet är att man ska få en ömsesidig förståelse för varandras mål och uppdrag. Syftet är också att skapa en likvärdighet mellan skolorna i bedömningen av elevers lärande och utveckling.

För att förbättra övergången mellan F-5 och 6-9 har förvaltningen skapat en arbetsgrupp med grundskolechefer och rektorer. Arbetsgruppen ser över hur man kan skapa bästa tänkbara förutsättningar för eleverna i övergången mellan år 5 och år 6. Inom kort är det sannolikt så att modellen för samarbetet mellan grundskola och gymnasium också kommer att införas för samarbetet mellan år F-5 och år 6-9.